

Locuinti'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a Morariloru Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decatu numai de la corespundintii regulari ai „Federatiunii.“
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Prețulu de Pronumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre șase lune . . . 6 „ „ „
Pre șaia intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Romanii

prea-intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 15 „ = 15 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. facta a timbrale pentru fiecare-care publicatiune separatu. In loculu deschisu 20 cr. de linia.
Unu exemplariu costa 10 cr.

D'in cau'a serbatoarei catolice numerulu prossimu alu diuariului nostru va apure numai dominec'a venitoria.

La apelulu d'in „Gazeta“ Nr. 35.

Pest'a, 22. Maiu, 1870.

(H.) Candu inteligenti'a romana d'in Bud'a-Pest'a, gelosa de ori-ce intreprindere ce duce la cultura, educatiunea si prosperarea nationala, s'a consultatu mai antaiu la 19. februaru a. c. in cercu mai micu, apoi la 28. a acelei-a-si lune s'a intrunitu in adunare publica si forte numerosa (ca-ci amu pote dice, ca d'intre tota inteligenti'a romana de aici numai doi au lipsitu de la acea adunare), si in urma candu la 28. martiu a. c. s'a intrunitu in asemenea adunare, — candu, dicemu, acesta inteligentia in adunările sale libere, nepreocupate si nefortiate s'a consultatu despre crearea unu fondu pentru teatru nationalu romanu; candu ea si-a facutu programulu seu, si l'a publicatu; candu ea si-a instituitu unu comitetu pentru facerea statuteloru la formarea unei societati nu teatrale, ci unei societati, a carei chiamare se fia „crearea unu fondu spre a infintiati unu teatru nationalu romanu;“ candu inteligenti'a romana d'in Bud'a-Pest'a facea aceste: atunci ea departe a fostu de a crede ca se va afla cine-va care se o incrimineze in publicu, in „apelu catra inteligenti'a romana d'in Transilvani'a si partile alaturate“, ca vre se „impedece prosperarea Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu“, si ca vre „se impartia si se subtraga poterile d'in cari se nutresce acesta asociatiune si vre se face „imposibilu scopulu acestei-a.“

Si totu-si unu omu de pusetiune inalta, unu barbatu pre care tota lumea l'a crediutu ca este destulu de maturu si celu mai seriosu, unu romanu in ale carui bune intentiuni amu pote inca se nu ne dubitam, unu patriotu care cu iubirea de tier'a sa si de poporulu romanu totu-de-un'a s'a falitu — vine acum in „Gazeta Transilvaniei“, Nr. 35, dela 18/6 maiu a. c., si trespasce asta incriminatiune in faci'a a tota inteligenti'a romana d'in Bud'a-Pest'a; ca-ci acesta inteligentia a concludu a se forma „Societate pentru crearea unu fondu spre a infintiati unu teatru nationalu romanu;“ ca-ci acesta societate — dice autorulu apelului d'in numerulu memoratu alu „Gazetei“ — este „rivalu impedeatori u prosperarii Asociatiunii, si e in stare pre multi a-i abate dela detorintiele loru cele mai sacre catra poporu, de la detorintiele nostre de a sprigin d'in tote poterile asociatiunea . . . e in stare se ne impartia si se ne subtraga poterile d'in cari se nutresce, cu cari prospera asociatiunea.“

Ei bine! dnii Antoniu Mocioni, Georgiu Mocioni, Alesandru Mocioni, Eugeniu Mocioni, Ionu Eugeniu Cuucu, Sigismundu Popoviciu, Iosifu Popu, Dr. Aureliu Maniu, Vichentie Bogdanu, Sigismundu Borlea, Iosifu Hodosiu, Ladislau Buteanu, Basiliu Iurca, Lazaru Ionescu, Petru Mihali, Demetriu Ionescu, E. B. Stanescu, V. Babesiu, toti deputati romani in camer'a deputatiloru d'in Pest'a si Iosifu Vulcanu, cari toti au subscrisu convocarea la adunare; si apoi atatu acesti-a catu si betranulu Gavrilu Mihali membru la tribunalulu supremu, si Augustu Ladai membru la curtea de cassatiune, si Ioane Puscariu si Iosifu Hossu, Sigismundu Papu, Ioanu Misiciu, Aloisiu Vladu, A. Cimponieriu, A. Nezelcu, N. Ioanoviciu si alti venerabili si binemeritati romani de aici — „acesti-a toti sunt rivali impedeatori prosperarii asociatiunii, toti abatu pre romani de la detorintiele loru, toti vreu a subtraga poterile d'in cari se nutresce asociatiunea;“ ca-ci toti s'au inoitu a se forma „o societate pentru crearea unu fondu la infintiarea unu teatru nationalu-romanu!“

Intr'adeveru, ca anim'a mea s'a sbuciumatu si tremura inca in doreri candu am cetitu acesta incriminare in apelulu d'in „Gazeta Transilvaniei“ Nr. 35. Si ori ce asiu fi crediutu pre lume, dar' aceea ca dlu

Ladislau Basiliu Popp, nu fostulu vice-gubernatore alu Transilvaniei, nici vice-presedintele la tribunalulu supremu d'in Pest'a, nici consiliariulu intimu alu Maiestatii Sale, ci Ladislau Basiliu Popp, fiulu unu preotu romanu, fostulu profesore in liceulu d'in Blasiu si participante la memorabilulu procesu intre cleru cu professorii in frunte si intre eppulu Lemeny, si presiedinte asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu — acestu Ladislau Basiliu Popp se vina a insinua inaintea publiculu romanu, ca inteligenti'a romana d'in Bud'a-Pest'a vre a impedece prosperarea asociatiunii, si a-i subtrage poterile d'in cari se nutresce — o! acesta nici-odata nu-asiu fi crediutu.

Si io inainte de tote, vinu se protestezu cu tota tari'a in contra acestei insinuatiuni.

Ce vre, si ce a vrutu inteligenti'a romana, candu s'a consultatu si a concludu formarea unei societati pentru crearea unu fondu la infintiarea teatreloru nationalu romanu? Nici mai multu, nici mai pucinu decatu a afla pre langa alte institute si midi-loce ce avemu, inca si altele ce nu le avemu, dar' cari sunt necesare pentru „cultur'a si educatiunea poporului romanu.“ Dar' nicidecum n'a voit si nu va voi nici-odata ca prin acestu institutu, seu prin ori care altulu, se impedece prosperarea asociatiunii transilvane, seu a ori-carei alte asociatiuni romane, ori chiaru straine. D'in contra, chiaru in un'a d'in adunările sale, s'a datu espresiune viua, ca si infintiarea unei academii romane de drepturi este de suma necesitate, si ca este de detorintia sa, si nationale si patriotica de a recomanda publiculu romanu infintiarea academiei, si intru acesta a urma procedur'a inceputa si urmata la infintiarea fondulu pentru teatru nationalu romanu. Si pucinu dupa aceea, amu vediutu, ca comitetulu asociatiunii, plus minus, a urmatu chiaru acesta procedura.

Dar' infintiarea academiei este mai urgente de catu ori ce alta — se striga. Iar' cine o nega acesta? celu pucinu inteligenti'a romana d'in Bud'a-Pest'a nici-odata n'a negatu-o. Inse deca este urgente, alte institutiuni nationale pentru romani nu sunt totu atatu de urgente? Unum est faciendum, alterum non omittendum. Nu ne ajungu poterile la tote? Dar' se incepemu odata; si unu inceputu seriosu si regulatu, de si pote tardu, dar' de securu si-va aduce fructele sale; pre candu deca nu vomu incepe nici-odata, vomu ajunge in perpetuu la nimicu. Deca pre la a. 1850., candu se vorbia multu pentru academi'a de drepturi, si candu s'a facutu si unele oferte pentru acestu scopu, se instituiati unu comitetu, seu se forma o societate pentru crearea fondulu la fundarea academiei, si acea societate seu comitetu ar' fi purcesu regulatu intru ajungerea scopulu, — io asi credu, ca asta-di amu pote ave academi'a. Dar' inceputu regulatu nu s'a facutu, si academi'a nu avemu nici in diu'a de asta-di. Speramu inse dela asociatiune si dela comitetulu ei, ca dupa initiativa ce s'a facutu in siedintia acestui-a dela 24. martiu a. c., academi'a se va pote infintiati. Si nu inteligenti'a romana d'in Bud'a-Pest'a va fi aceea carea se impedece seu se subtraga poterile de la unu astfelu de institutu nationalu; precum nu ea este aceea, care se nu fia contribuitu si pana acum si se nu contribuesca si de aci inainte pentru prosperarea asociatiunii transilvane.

Cum? formandu-se mai multe societati, sub diverse numiri, dar' cu acel'a-si scopu de a inainta cultur'a si educatiunea poporului romanu — un'a trebuie se impedece pre cealalta, seu se-i subtraga poterile d'in cari se nutresce? Dar' atunci, pentru ce s'a formatu „asociatiunea pentru cultur'a poporului romanu“ in Aradu? pentru ce s'a instituitu o societate cu acel'a-si scopu in Bucovin'a? Cum? aceste nu impedece prosperarea asociatiunii transilvane, nu-i detragu poterile d'in cari se nutresce? Dar' noi scimu ca in Ungari'a si in Bucovin'a sunt multi, forte multi romani, cari concurgu cu ajutoriulu loru la asociatiunea transilvana, si la ori-care alta societate romana.

Dar' societatea „Transilvani'a“ d'in Bucuresti, si societatea „Romanismulu“ totu acolo, si societatea pentru invetiatur'a poporului si atste altele totu acolo, se nu se fia formatu pentru ca impedece un'a prosperitatea celei-a-lalte? Eca nu a detrasu nici-un'a d'in poterile cu cari se nutresce cealalta, ca-ci tote s'au infintiatu, tote prospera.

Si unde, si alu carei societati presiedinte d'in tote aceste, l'a vediutu cine-va ca se face apelu la „inteligenti'a romana“ in care se dica despre alta societate, ca „tu esti rivalu impedeatori alu meu, tu-mi subtragi poterile d'in cari me nutrescu?“

Si aci se mi fia permisu a intrebati: a scriu dlu autoru alu apelulu in modu oficialu, seu numai si-a acatiatu la subacrierea numelui calitatea sa de „presiedinte alu asociatiunii transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu?“ Io tienu la acesta d'in urma, si dubitez de cea d'antaiu; ca-ci in modu oficialu numai atunci ar' fi potutu publica acelu apelu, candu seu asociatiunea in adunarea sa generale, seu comitetulu ei d'in siedintia formala, l'ar' fi insarcinatu la acesta. Er' asociatiunea si comitetulu ei nu sciu, si nu credu ca s'a inoitu, seu ca s'ar' inoit vre-odata la publicarea unu apelu, unde pre o mare parte a inteligentiei romane se o taxeze de impedeatori a prosperarii asociatiunii, pre acea inteligentia, care n'a fostu cea d'in urma de a veni intr'ajutoriulu chiaru alu acestei asociatiuni. Deci io consideru acelu apelu numai de productulu mintei unu particulariu, si cutediu a afirmati, ca acestu particulariu si-a acatiatu la nume calitatea sa de presiedinte, numai ca se de mai multa autoritate insinuatiunii ce face inteligentiei romane d'in Bud'a-Pest'a.

Departe de mine de a contesta cui-va dreptulu de a se adresa cu apeluri catra inteligenti'a romana, fia „d'in Transilvani'a cu partile alaturate“ numai, seu fia catra tota inteligenti'a romana; dar' io nici-odata, nici ca particulariu, nici ca presiedinte alu ori-ce asociatiuni n'asiu fi potutu subscrie acelu apelu. Io asiu fi dlu puru si simplu: „Romani! contribuiti la ori-ce institutu nationalu; ca-ci tote au acel'a-si scopu de cultura, educatiune si prosperare a poporului romanu.“ Si aci era-si departe de mine de a da lectiuni dlui Ladislau Basiliu Popp, ca-ci nu io i-am fostu professoru, ci numai discipulu i-am fostu.

Dar' iubitu si prestimatulu meu professoru, ce face in apelulu seu? Face ca celu mare pastoriu care, chiaru pre timpulu candu era se se puna primele fundamente la infintiarea academiei romane, a dlu catra fiii sei sufletesci: „feriti-ve de fiii celui-a-laltu pastoriu sufletescu ca de focu;“ era acestu-a: „numai in legea ce profesezu io este mantuire.“ Si amendoi pastoriu erau romani. Acesta o am adusu numai ca exemplu, si nicidecum cu intentiune de provocare seu de alusiune la inaltele persone pre cari totu-de-un'a le-am respectatu. Io inse cauta s'o marturisescu, ca n'amu urmatu aceste precepte si, prin urmare, n'asiu pote se facu nici ca profesorele meu. Ci am dlu si voi dice: iubiti-ve romani unulu pre altulu, ca-ci toti sunteti frati; dati d'in prisosintiele vostre pentru ori-ce institutu nationalu; dati dupa instinctulu animei vostre, ca-ci nici-unu institutu nationalu nu pote se fia rivalu impedeatori u alu altoru institute nationale; nici unulu nu subtrage poterile ce nutrescu pre celaltu; ci tote se nutrescu unulu pre altulu, tote prospera unulu langa altulu: ca-ci voi, o! romani, le nutriti, a vostra este prosperarea.

Si pentru ce s'a facutu apelulu de subcesiune? Pentru a indemnati pre romani la contribui in folosulu asociatiunii seu alu academiei? Se pote; inse nu acesta este, cu ce se ocupa acelu apelu. Elu se ocupa cu a combate o societate, care inca nu existe; pentru acesta inse nu era de lipsa unu apelu ca celu de facia; aceea se potea combate in articli de diurnale, er' nu in apelu semi-oficialu, deca lu-potemu numi asié. Dar' io tare credu, ba asiu pote afirmati, ca deca

nu se nașcă ideea pentru formarea unei societăți spre a creă unu fondu de teatru naționalu, și deca acēsta idea nu se puneă in lucrare: apelulu ar' fi remasu pentru totdeam'a in pēna autorulu și presiedintelui asociatiunei, ca atare sēu ca particulariu, nici-odata nu i-ar' fi venitu in mīntē a scrie apeluri in interesulu fondulu asociatiunei. Sēu si candu i-ar' fi venitu, nu credu ca pentru a indemnă pre romani la contribuiri, si-ar' fi luat dreptu argumentu combaterea unei societăți, — cā-ci atunci ar' fi trebuitu sē combata alte societati existente, fiindu cā societatea pentru infintia. rea teatrului nici in idea nu esistē.

Si pentru ce dar' dlu Ladislau Basiliu Popp, pentru ce elu singuru s'a aflatu a se radicā in contra creării fondulu pentru teatrulu naționalu, candu insu-si dīce cā „precum ori si ce intreprindere, asiē si teatrulu naționalu are de scopu radicarea numelui si a mariei naționale“, ba indemnă a contribuī si la acestu-a d'in prisosintia? Pentru ce a aflatu de bine ca, in apelulu care lu face „cātra inteligentia romana d'in Transilvania si pārtile alaturate“, sē combata teatrulu naționalu dīcēndu, cā „societatea pentru crearea fondulu la teatrulu naționalu“ este unu rivalu impēdēcatoriu prosperarei asociatiunii transilvane?

Si pentru ce o combate chiaru atunci si in acelu apelu, unde dīce, ca: „sē nu perdemu d'in vedere, cā asociatiunea pentru teatru naționalu inca este o protestatiune solemnē, cā natiunea romana nu vrē sē apuna! inse numai intr'atatu in catu i se va asigurā esistentia?“

Dar' pentru ce se nu incercamu a-i incepe esistentia?

Ce este dar' aci?

Este aci vre-o rancore personala, care jace ascunsa in secretele animeloru omeniloru? N'asiu potē sē credu. Deslegati-mi inse enigma! Io nu poteamu sē nu constatezu acēsta contradictiune. Precum nu potu sē nu sulevu si acea neconsecventia in apelulu d'in „Gazeta“, cā pre candu autorulu spera si ascepta spriginulu asociatiunei, pre atunci cere spriginulu unei academie romane de drepturi; va sē dīca, autorulu sēu identifica asociatiunea cu academi'a, sēu vorbesce despre un'a si indemnă la alt'a. Apelulu pentru spriginerea d'in pārtē particulariloru a academiiei lu-va dā comisiunea ce s'a instituitu pentru compunerea statuteloru; asociatiunea si-va dā spriginulu, deca va vof, in adunarea sa generale. Dlu autoru alu apelulu nu trebuiā sē confunde aceste douē idee, cā ci confusiunea confusiune nasce.

In urma, ori catu asiū fi vrutu a incungiuā acēsta polemia, deca este polemia, — cā-ci polemiele nici-odata nu mi-au placutu, — totu-si in interesulu causeloru si intreprindeloru nostre naționale, fia ele de ori-ce natura voru fi, amu aflatu de lipsa a facē acēsta intimpinare la apelulu de sub cestiune. Speru, ba sum convinsu, cā n'am esacerbatu animele; pentru ca pace si buna intielegere vreu. Si n'amu facutu alta, de catu candu am vediu, ca intentiunile inteligentiei romane d'in Bud'a-Pest'a se depingu cu coloru atatu de negre; candu amu vediu, ca ide'a ei de a formā o societate pentru crearea unui fondu la infintiarea teatrulu naționalu, o persona atatu de autoritativa o presinta la publiculu romanu, nu altminterē decatu in form'a unui monstru, care ar' vrē sē divorce totulu: atunci n'amu potutu sē nu reducu cestiunea la adevarat'a ei valoare, si a dīce: scopulu societății care se va formā, nu este altulu decatu adunarea unui fondu pentru teatru naționalu romanu. La acestu fondu voru contribuī acei-a cari voru vof, si pre cari, cum dīce si dlu autoru alu apelulu, i va trage „anim'a si ratiunea“. Specializarea mai detaliata cum voru avē a se intrebuintia interesele, o voru determinā statutele, cari sunt in lucrare. Astfelu credu io, ca va fi ajutorarea tineriloru cari aru dorī a studiā artile frumose, si ajutorarea societățiloru teatrale ambulante, etc.

Nu vreu sē vorbescu acum de folosele productiuniloru teatrale. Sē ne aducemu numai a mīntē de insufletirea ce a causatu la romani dlu Pascaly mai anii trecuti cu representatiunile sale prin Transilvania, Banatu si Ungaria: si sē negāmu apoi, cā asemenea societăți n'au efectulu la romani, care lu-produce asociatiunea transilvana prin ambulatiunile sale!

Dar' incheiu si dīcu: nu ve ocāriti romani unii pre altii; ajutati-ve in tote si preste totu; faceti-ve toti detorint'a dupa cum ve dictēza mīntē si anima, si nici-odata nu ve puneti unii la altii pedeca in intreprinderile vostre, cari au de scopu „radicarea numelui si mariei naționale;“ si nici-odata in intreprinderile vostre naționale, fia de ori ce natura voru fi, nu lasati sē ve predominēca nici rancorea, nici interesulu sēu ambitiunea personala, ci lasati-ve condusi totu-de un'a si nu-

mai de interesulu si ambitiunea prosperarei si fericirii naționale!... Atunci nici portile infernului nu ve voru sdrobi, nu ve voru potē nimici....

Locuitorii tienutulu Lunca d'in comitatulu Bihorului, — a caroru-a adresa cātra fratii slovaci o publicaramu in Nr. 41 alu diuariulu nostru, — si-manifestara multumit'a loru Dlu Dr. Paulu Mudron, aperatorinlu nostru in processulu de pressa pertratatu inainte-a juriulu d'in Tirnavia, prin una epistola deosebita, ce i-o tramisera de-a dreptulu.

In urm'a acestei manifestatiuni de recunoscintia d'in partea romaniloru luncani, Dlu Dr. Paulu Mudron ni adreseza urmatori'a scrisore:

Posonii, 20 maiu 1870.

„Onorable Redactiune!“

Locuitorii romani ai tienutulu „Lunca d'in comitatulu Bihorului binevoira a-mi multumi printr'o epistola deosebita, pentru aperia mea tienuta cu succesu in processulu de pressa alu Dlu Ionu Porutiu.

„Deci am onorea a rogā pre onorab. Redactiune, ca sē binevoiesca a dā locu multumitei mele publice in acēsta privintia, pre langa espressionea, cā succesulu favorabilu alu causei nu se pote atribui nece decātu aperiai mele ci numai dreptătii atātu a causei cātu si a juriulu; cā m'am sentitu inse fericitu de a potē promovē, dupa poterile mele, caus'a fratiloru nostri romani.

Binevoiesce a primī, etc.

Dr. Paulu Mudron, m. p.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedintia de la 20 maiu.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: Ales. Bujanovics. D'in partea guveruulu au fostu de facia ministrii: Lónyay, Gorove, Eötvös, Bedekovics si Horváth.

Dupa cetirea si autentificarea procesulu verbalu alu siedintiei d'in urma, presiedintele pune pre biuroulu camerei literale credentiale ale c. Alesandru Zichy, deputatu alesu in cerculu electoralu Náduvár, cottulu Sabelciu. — Se transpunu comisiunei verificatorie. Dupa acēsa se presinta mai multe petitiuni cari se tramitu la comisiunea petitiunaria.

Gavrilu Várady interpeleza pre ministrulu culteloru, daca are de cugetu a presintā camerei unu proiectu de lege despre edificarea unei case in Pest'a presm'a politeicniculu si, pāna la terminarea edificării cestiunate, unde voiesce a asiedia in Pest'a acestu institutu? — Se va comunicā ministrulu concerninte.

Stefanu Pata y presinta unu proiectu de conclusu, conformu carui-a deputatiloru cari ocupa in Bud'a-Pest'a vre-unu oficiu de statu, sē nu li competa bani de cuartiru. — Se va tipari si pune in desbaterea camerei.

Trecundu se la ordenea dilei, se cetece a trei-a ora si primece definitivu proiectulu de lege despre construirea călii ferate Nyiregyháza-Ungvaru. — Se tramite camerei magnatiloru.

Se pune in desbaterea camerei proiectulu de lege despre rescumperarea comuneloru de pre dominiulu tibiscanu de la competintiele erariali. Dupa una desbatere scurta, camer'a adopta, in generalu si specialu, proiectulu d'in cestiune.

Siedintia se inchiaia la 12 ore meridiane.

Siedintia de la 21 maiu.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: Antoniu Majláth. D'in partea guveruulu au fostu de facia ministrii: Melch. Lónyay, Balt. Horváth, Stef. Gorove, b. Ios. Eötvös, Col. Bedekovics si c. Iul. Andrassy.

Dupa autentificarea procesulu verbalu alu siedintiei precedente, si dupa presintarea mai multoru petitiuni, cari se transpunu comisiunei petitiunaria,

Alesand. Csiky pune pre mēs'a camerei unu proiectu de conclusu, conformu carui-a guveruulu sē relateze totu-de-un'a, in siedintia prima a fiasce-carei-a lune, despre petitiunile transpuse ministriloru spre delibere. — Se va tipari

Lad. Szögyényi relateza d'in partea comis. centrali despre proiectulu de lege relativu la esecutorii judiciali. — Se va tipari.

Em. Halmossy relateza d'in partea comis. petitiunaria despre douē petitiuni relative la trasarea căliilor ferate. — Se tramitu la sectiuni.

Se cetece a trei-a ora si se primesce definitivu proiectulu de lege despre rescumperarea comuneloru de pre dominiulu erarialu tibiscanu. — Se tramite camerei magnatiloru.

Ministrulu financieloru, Melch. Lónyay, relateza despre starea imprumutulu pentru căliile ferate, cu finea anulu 1869; despre starea negociatiuniloru, continuate cu privire la chiarificarea activeloru si passiveloru comune;

despre resultatulu lucrāriloru anchetei dietale, conchiata in privintia reformării contributiunei si, in fine, despre resultatulu manipularei casei de pre anulu 1869. — Se voru tipari si impartī intre deputati.

Ministrulu presiedinte, c. Iultu Andrassy, invita camer'a a tramite la sectiuni proiectulu de lege relativu la organizarea comuneloru si juredictiuniloru.

De aci se escā una discutiune lunga si viua carea, fiindu tempulu inaintatu, se va continuā in siedintia de luni (23. maiu.)

Siedintia se inchiaia dupa 3 ore postmeridiane.

Beiusiu, 15 maiu 1870.

Onoratulu publicu romanu, interesatu de progresulu sperantiei venitorulu sēu, a cuprinsu totu-de-un'a cu amore caldurosa modestele intreprinderi ale societății de lectura a tenerimei studiose de aici, si prin acēsta a incuragiatu pre surculii traianidi la continuarea desvoltarei loru, i-a indemnatu la activitate mai intinsa. Atātu acēsta incuragiare, cātu si apretierea binevoitoria a aspiratiuniloru june manifestate la mai multe ocațiuni, a facutu, cā societatea nostra de lectura si-tiene de detorintia placuta a-si aretā in totu anulu fructele nesuintieloru sale prin cāte una productiune literaria publica.

Deci si estu-tempu s'a resolutu a incununā activitatea sa printr'o productiune literaria publica, ce o va arangiā in 14 iuniu cal. n., adeca in diu'a a trei'a de Rosale, dupa urmatoriulu programu:

1. Mersulu lui Stefanu celu Mare: „Pre o stanca negra“, de Bolintineanu, esecutatu de corulu instrumentalu.

2. Cuventu de deschidere, de D. Conducatoriu.

3. Corulu vocalu va intonā pies'a nationala: „Coron'a Moldovei.“

4. Ioanu Groza, studinte de clasa a VI, va dechiama o poesia originala a sa: „Cātra Romani.“

5. Corulu instrumentalu va cantā: „Doina Horii.“

6. „Disertatiune despre datinele poporulu romanu mai alesu d'in Crisiana“, compusa si diserata de Atanasiu Tuduescu, studinte de cl. a VIII.

7. „Cantece poporale“, intonate de Iacobu Onea, studinte de clasa a VIII, in costumu nationalu dupa form'a pastoriloru d'in muntii Sabiului.

8. Aureliu Suciū, st. de clasa a VII, va dechiama poesia: „Dupa prima mea amore“, de Badescu.

9. „Idiotulu“, Satira, compusa si predata de Moise Toma, studinte de clasa a VIII.

10. Corulu instrumentalu va esecutā: „Ardele n'a“

11. Vasiliu Popu, studinte de clasa a VIII, va dechiama poesia: „Unu suspinu d'in Carpati“, de M. Toma.

12. Corulu vocale va intonā „Desteptate Romane.“

13. Cuventu de inchidere, rostitu de D. Conducatoriu.

14. Mersulu studintiloru, cantatu de corulu instrumentalu.

Inceputul va fi la 10 ore, inainte de media-di, era la 4 ore dupa media-di se va tienē petrecere de dantiu in paduriti'a orasiului.

Sperāmu cā amorea, cu carea ne a spriginutu onoratulu publicu romanu va fi totu atātu de caldurosa ca pāna aci, dreptu ce credemu, cā ne va onorā cu presintia-i stimata.

D'in siedintia a XIX a societății de lectura.

Moise Toma,

Notariu alu corespundintieloru.

Teodoru Rosiu,

Profesoru gimnasiale,

conducatoriulu societății de lectura.

Romani'a.

Mesagiele Domnitoriulu Carolu pentru deschiderea si disolverea corpuriloru legislative.

Domniloru senatori,

Domniloru Deputati,

Pentru motivele cuprinse in raportulu consiliulu Meu de ministri dela 22 Apriliu d. u., v'am convocatulu pentru asta-di in sesiune estraordinaria mai curundu decātu ve anunciasemu prin mesagiulu Meu de inchidere.

Sesiunea Corpuriloru legiuitorie este deschisa

CAROLU,

(Urmēza semnaturile d-loru ministrii).

Domniloru senatori,

Domniloru deputati,

Prin mesagiulu Meu de prorogarea corpuriloru legiuitorie, d'in 30 Martiu d. u., v'am facutu insarcinarea cu

passemu d-lui Al. G. Goleseu, ca expresiune a majorității Adunării, pentru formarea unui nou cabinetu.

D. Goleseu nereusindu a formá unu altu ministeriu, si membrii cabinetului actualu, numiti d'in initiativ'a Mea, ca unii ce facu parte d'in sinulu minorității, neputendu sporá concursulu majorității, mi-au cerutu de a face unu apelu la alegatori, apelu la care eu amu consimtitu.

Despartindu-me de domn'ia voastra, d-loru senatori, d-loru deputati, nu me potu opri de a ve manifestá tota Mea recunoscintia pentru sentimentele de devotamentu de Mi-ati aretatu in totu cursulu exercitiului mandatului d-vostre.

CAROLU.

(Urmeza semnaturile d-loru ministrii).

Raportulu consiliului ministriloru cátra M. S. Domnulu.

Preá Inaltiate Domne.

Pre temeiulu motiveloru capuse in mesagiulu Mariei Vostre de deschiderea sesiunii extraordinarie a corpuriloru legiuitorie pentru asta-di, 1 Maiu, subscrisii venimulu supune la Inalt'a Mariei Vostre semnatura proiectele de decretu pentru disolvarea acestoru corpuru.

Suntemu cu celu mai profundu respectu,

Pré Inaltiate Domne,

ai Mariei Vostre,

pré plecati

si pré supusi servi:

(Urmeza semnaturile d-loru ministrii.)

CAROLU I.

Prin grati'a lui Dumnedieu si vointi'a nationala, Domnu alu Romaniloru.

La toti de facia si viitori sanetate.

Asupr'a raportului consiliului nostru de ministrii de la 1 Maiu curentu sub Nr 504;

In virtutea art. 95 d'in constitutiune,

Am decretatu si decretámu ce urméza:

Art. I. Corpurile legiuitorie sunt si remanu disolvate.

Art. II. Colegiile electorali pentru nouele alegeri voru fi convocate, si viitorele Adunári legiuitorie se voru intruni in termenulu prescristu de lege.

Art. III. Presiedintele consiliului nostru de ministrii este insarcinatu cu aducerea la indeplinire a acestui decretu.

Datu in Bucuresci, la 1 Maiu 1870.

CAROLU.

Ministru Presiedinte,

M. Costachi.

Nr 723.

Nr 724.

CAROLU I.

Prin gratia lui Dumnedieu si vointi'a nationala, Domnu alu Romaniloru,

La toti de facia si viitori sanetate.

Asupr'a raportului ministrului nostru secretariu de Statu la departamentulu de interne cu Nr 5,916;

Avendu in vedere decretule nostre cu Nr. 723, si 724 d'in 1 Maiu curentu;

Avendu in vedere art. 95 d'in constitutiune si art. 46 d'in legea electorala;

Am decretatu si decretámu:

Art. I. Colegiile electorali pentru Corpurile legiuitorie sunt convocate precum urméza:

a) Colegiulu I-iiu pentru deputati, in diu'a de 25 Maiu curentu, va alege pre deputatulu cerutu de art. 62 d'in Constitutiune;

b) Colegiulu alu II-lea idem, in diu'a de 27 Maiu curentu va alege pre deputatii ceruti de art. 62 d'in Constitutiune;

c) Colegiulu alu III-lea idem, in diu'a de 29 Maiu curentu, va alege pre deputatii ceruti de art. 62 d'in Constitutiune;

d) In dilele de la 19 pana la 21 Maiu curentu inclusiv, colegiulu alu IV-lea va alege pre delegatii ceruti de art. 48 d'in legea electorala;

e) Delegatii alesi de colegiulu alu IV-lea sunt convocati in diu'a de 31 Maiu curentu, spre a alege pre deputatulu cerutu de art. 63 d'in constitutiune;

f) Colegiulu I-iiu pentru senatori, in diu'a de 2 iuniu viitoru, va alege pre senatorulu cerutu de art. 68 d'in Constitutiune;

Colegiulu alu II-lea idem, in diu'a de 4 iuniu viitoru, va alege pre senatorulu cerutu de art. 68 d'in Constitutiune;

Colegiulu universitatii d'in Bucuresci si Jasi idem, in diu'a de 6 iuniu viitoru, va alege fia-care, pre senatorulu cerutu de art. 73 d'in Constitutiune.

Art. II. si celu d'in urma. Ministrulu nostru secretariu de Statu la departamentulu de interne este insarcinatu cu esecutarea ordonantiei de facia.

Datu in Bucuresci, la 2 Maiu 1860.

CAROLU.

Ministru secretariu de Statu

la departamentulu de intere,

M. Costachi.

Nr 733.

Circulara consiliului ministriloru cátra toti d-nii prefecti de districte.

Domnule prefectu,

Asta-di, corpurile legiuitore au fostu disolvate si in aceste momente in cari tier'a este chiamata a relua prin noue alegeri, posesiune de sino inu-si, este bine se ve petrunderi atátu de gravitatea situatiunii cátu si de misiunea ce guvernulu actualu a luatú asupr'a sa. Candu Marfa Sa, dupa mai multe incercári nefructuose, a chiamatu in sfaturile sale pre cabinetulu actualu, erá firesce ca, primindu inalt'a onore ce ni se faceá, se ne dámu séma de situatiunea ce mosteniamu si de dificultátile ce avemu a invinge.

Domnule prefectu, ve este cunoscutu cá intr'o perioada de trei ani, s'au disolvatu degiá in trei ronduri corpurile legiuitorie. Camer'a alésa in 1866, a fostu disolvata in 1867, Camer'a de la 1868 s'a disolvatu dupa o durata de 13 lune, la 1869, si Camer'a de la 1869 s'a disolvatu acum de guvernulu actualu.

In acestu scurtu periodu au avutu locu si trei disolventi de Senatu.

Camer'a de la 1868 a duratu mai acelu-si timpu ca si ministeriulu, sub care ca a fostu formata. Sub acelu ministeriu omogenu si cu o majoritate compacta, bine disciplinata, a trecutú cu inlesnire tote proiectele ce i s'au prezentatu, precum: concesiunea drumuriloru de feru, votarea bugetelorú chiaru in blocu si a toturoru creditelorú cerute de guvernulu.

Cu tote aceste aparintie constitutionali, acca Camer'a, precum si Camer'a de la 1869, au fostu forte banuite d'in punctulu de vedere alu independintiei sorgintei lorú.

Pre langa acést'a trebuie se constatámu inca cá, d'in nefericire, Camer'a d'in urma nu a prezentatu nici o data acea omogenitate, care pote singura dá unu guvernulu tare si compactu; cá ei dupa ce ministeriulu d'in 15 Noemvre 1868 a primitu mai multe modificári succesive, in cele d'in urma a trebuitu se se retraga la 30 Martiu si crisa ministeriale, de o durata mai multu de cátu exceptiunala sub unu regimulu constitutionalu, a ténutu pana la venirea ministeriului actualu.

Intr'acestu intervalu mai multe combinatiuni au fostu incercate inzedaru, si membrii acestui cabinetu ténu inainte de tote a constatá, cá ei nu au participatu intru nimicu la provocarea acelei crise.

Nu ne apartiene nóe si neci aru fi aci loculu oportunu de a discute actele legislative ale acestoru Adunári.

Banuel'a, ce in continuu a planatu asupr'a sorgintei ambelorú adunári mentionate mai susu, a fostu, dupa parerea nostra, un'a d'in cauzele principali ale situatiunii dificile, ce s'a creatu prin rezultatele produse in cursulu functiunárii lorú.

De aci nascú o alterare a spiritului publicu, o anarchia morala ce a sgduitu pana in fundulu animei organismulu nostru politicu.

Candú intr'o tier'a, unele d'in partide sunt chiamate in Adunári priu unu concursu de stranie imprejurári, in numeru mai mare de cátu le-arú fi ertatu adeverat'a lorú potere, dra altele oprite de a luá loculu ce le revine de dreptu, se produce neaparatu o stare de lucruri factice, care prelungita devine o primejdia. Unii asuma sarcine nepotrivite cu poturile lorú, altii se vedu pre nedreptu lipsiti de partea ce le revine; incetu, incetu concordantia diferitelorú elemente se desface si nu avemu de cátu discordia, acolo unde armonia este singur'a conditiune a unei desvoltári naturalu.

Guvernulu actualu nu crede a gasi unu remediulu mai salutariu la acésta stare de lucruri, de cátu facendu francamente unu apelu la alegatori.

De la inaltimea tribunei s'a sustienutu de cátra membrii acestui cabinetu, cá nu ministeriele trebuie a formá majoritátile Cameriloru, ci majoritátile cameriloru a formá ministeriele. Aceste principie, guvernulu actualu este decisu a le realizá si prin fapte. Ori cátu de ademenitorie ar' poté fi la prim'a vedere majoritátile banuite de complesentia, tari'a guvernelorú, formata sub asemenea auspiciu, este unu ce vremelnicu si ilusoriu. Si ce este si mai gravu cá nemultiamirile tier'e asupr'a actelorú unorú guverne in asemenea conditiuni, de si se potu pune la adaposulu acelorú majoritátile, in cele d'in urma recadu asupr'a poterii esecutive.

Noi, credinciosii principielorú constitutionali, voimú d'in contra a degagé respunsabilitatea poterii esecutive séu mai bine dicundu, voimú ca acca respunsabilitate se fia impartasita de acei ce sunt liber'a expresiune a alegatoriloru.

Domnule prefectu, d'in cele espuse mai susu intielegeti forte bine, care este misiunea d-vostre in facia alegitoriloru ce se pregatescu.

Ve ceremu a nu uitá nici odata cá, ori care ar' fi capacitatea unu guvernulu, ori-care ar' fi puritatea intentiuniloru sale, cele mai mari insusiri si cele mai binevoitorie cugetári devinu unu reu, candu, impinsu de o activitate nerabdatoria, guvernulu nu lasa tier'e facultatea de a se asociá d'in propriulu séu impulsu la vederile ce lu insufu.

Daca inse o deplina libertate trebuie se fia norm'a de conduita, ve ceremu se nu permiteti pasiunelorú partidelorú violente, se exerciteze o inriurire de la care guvernulu se abtine d'in partea sa, si care in definitivu este in detrimentulu toturorú-a.

Avemu in mána fortia pentru a mantiené ordenea, pentru a aperi pre pacinicii cetatieni in contr'a unorú insarcinári asupritorie, nu vomu suferi ca violentia se vina a aplecá in favorea ei balantia in carca se cumpanescu destinele natiunii. Nu vomu tolerá dara ca prin asemenea intimidári, minoritátile violente se se transforme in majoritátile factice, cari pre urma, sub aparintiele formelorú constitutionali, vinu cu pretensiunea de a impune tier'e guverne cari nu potú avé radechine in opiniunea publica, si ducu prin urmare fatalminte la situatiuni anormale.

Aceste cugetári, ve rogu, d-le prefectu, a le face cunoscutu in jurulu d-vostre.

In lips'a Corpuriloru legiuitorie si pana la a lorú intrunire trebuie inse ca si tier'a se cunosca program'a de administrare a guvernulu.

Ea se resuma in doue cuvinte:

Moralitate si legalitate.

In privintia situatiunii financiarie, creata prin votarea unorú bugete neequilibrate, guvernulu este otaritu a introduce, in aplicarea acelorú bugete, celu mai mare spiritulu de economia.

In cestiunea esecutárii drumuriloru de feru, cari preocupá atátu de multu spiritele, guvernulu va esecutá cu fidelitate angagementele contractate de cátra guvernulu si concesiunari, astfelu ca se nu se causeze neci unu prejudiciu Statului.

Natiunea pote fi asemenea asigurata, cá guvernulu actualu va pune tote silintiele sale pentru a continuá se mantiena cu Inalt'a Porta si cu poturile garante cele mai bune relatiuni.

Romania nu pote uitá recunoscintia ce detoresce mai alesu acelorú poteri, cari au luatú initiativ'a transformárilorú sociali si politice de cari ne bucurámu.

Sfirsindu, d-le prefectu, ve ceremu intieptulu d-vostre concursu pentru ca se ne inlesniti misiunea ce guvernulu voiesce a indeplini.

Primitu, d-le prefectu, incredintiarea destinsei nostre consideratiuni.

Presiedintele consiliului ministriloru si ministru de interne, M. Costachi.

Ministru de resbelu, G. Manu.

Ministrulu lucrárilorú publice, G. Gr. Cantacuzino.

Ministrulu financiiloru, C. Gradisteanu.

Ministrulu de esterne, P. P. Carpu.

Ministrulu justitiei, Ales. Lahovari.

„Inform. bucur.“

VARIETATI.

* * (Statisticu.) Conformu bugetului de pre an. 1871, armata federatiunei germane de media-nopte va consiste d'in 299,704 fetiori; d'intre cari 13,012 sunt oficiari, 36,160 suboficiari, 3540 bandisti, 5958 dobasi si trompetari, 245,714 militari, 2189 fetiori se voru aplicá la lazarete si 7143 lucratori. Afara de acesti-a voru fi inca 1290 medici, 573 chirurghi, 507 esactori, 454 maiestri de pusca si 175 facutori de siele. Cavaleria va consiste d'in 73,312 fetiori. Armata se compune d'in 118 regimete de infanteria, d'in 18 batalione de venatori, d'in 10 de curasieri, d'in 21 de dragoni, d'in 18 batalione de de husari, etc.

* * (Opidulu Beiusiu), ca centru alu unu teritoriu impoporatu de mai bine de 100,000 locuitori, tramise in dfilele trecute una deputatiune compusa d'in DD.: Augustu Antalu, protopopu gr. cat., Ladislau Szabó, preutu rom. cat., Ioann Erdélyi, primariulu opidului, N. Benedek, notariulu opidului, si contele Ludovicu Porcia la ministrulu de justitia, Balt Horváth, cu rogarea ca opidulu Beiusiu se fia resiedintia sedrici pentru teritoriulu mentionatu. Se scie adeca, cá deputatulu Colomanu Tisza, cu clic'a sa, ar' voi ca sedria d'in cestiune se aiba resiedintia in Tinc'a, ce'a ce ar' fi una dauna nespusa pentru poporulu, care in casulu acestu-a ar' fi silitu se faca caletoria de un'a séu doue dile pentru afaceri de justitia. Precum suntemu informati, deputatiunea se rentorce a casa cu cele mai bune asigurári atátu d'in partea ministrului justitiei cátu si a altorú barbati de influintia.

* * (Socota publica.) Dlu Teodoru Rosiu, profesoru de fisica si matematica la gimnasiulu romanu d'in Beiusiu, ni tramise spre publicare inca in februaru numele acelorú domni, cari au conferitu la balulu nationalu ténutu in Beiusiu la 12 febr. 1870 in favorulu museului fisicu. Numele lorú d'impreuna cu ofertele maritimose se publica asta-di, precum urmeza: Pavelu Vladutiú 2 fl., Vasiliu Vasii iunior 1 fl., Michaiu Ferlieviciu 1 fl., Ioane Molnár 1 fl., Stefanu Virágh 3 fl., Aloisiu Mihályi 3 fl., Antoniu Gutmann 50 cr., Ludovicu Zsigmond 2 fl., Blumenfeld 1 fl., Mihaiu Tisch 1 fl., Sandru Lipiczki 1 fl., Danila Maioreseu 1 fl., Paulu Ba-

latiu 2 fl., Franciscu Bodis 2 fl., Demetriu Wenter 1 fl., Carolu Barabás 2 fl., Petru Suci 1 fl. in arg., Aureliu Suci 1 fl. in arg., Victoru Manu 1 fl., Demetriu Negreanu 2 fl., Vasiliu Siarcadi 5 fl., Grigoriu Szarukán 5 fl., Georgiu Csizmadia 5 fl., Georgiu Lazaru 1 fl. in arg., Cab'a Iuliana ved. cu familia 4 fl., Antoniu Ditrich 3 fl., Bolcasiu Ioane iunior 1 fl., Franciscu Schönkerzig 2 fl., Martinu Petrusiu 2 fl., Ioane Grigorovicu 1 fl., Teodoru Ardeleanu 3 fl., Ioane Lazaru 2 fl., Nicolau Cristea 3 fl., Nicolau Bolcasiu 1 fl., Contés'a Ana Porcia n. Popovicu 5 fl., Ioane Vass 2 fl., Iosifu Liska 5 fl., Ioanu Reginer 1 fl., Ignatiu Tisch 1 fl., Augustinu Szabó 1 fl., Teodoru Lazaru 1 fl., Ioane Dudu 2 fl., Teodoru Fasia 2 fl., Emil Iancso, 2 fl., N. Éder veduva 3 fl., Iliu Ferentiu 3 fl., Georgiu Borh'a 2 fl., Petru Cociu 2 fl., Vasiliu Curtescu 1 fl., Ioane Pinteru 3 fl., Mihaiu Bandiciu 2 fl., Ioanu Pap 2 fl., Ioane Pap Szilágyi 1 fl., Alesandru Bosintanu 1 fl., Carolu Örlei 1 fl., Stefanu Neubauer 2 fl., Carolu Bidermann 1 fl., Georgiu Popovicu 1 fl., Teodoru Dringu, 1 fl., Ioane Pap senior 3 fl., Davidu Herskovics 2 fl., Gabrielu Weinberger 1 fl., Samuelu Goldberger 1 fl., Vasiliu Benchisiu unu tal. 1 fl. 50 cr., Ladislau Benedek 1 fl., Franciscu Benedek 2 fl., Dionisiu Iancsó 1 fl., Mihaiu Corvianu 3 fl., Antoniu Iordanu 2 fl., Vilhelmu Kuchler 1 fl., Iosifu Szilágyi 1 fl., Antoniu Vass 1 fl., Iosifu Pap comisariu 3 fl., Ioanu Lucutia 1 fl., Ioane Zajka 2 fl., Ioane Pantea 3 fl., Gabrielu Cosma 4 fl., Vasiliu Vancu 2 fl., Dr. Maletics 2 fl., Petru Domsia 1 fl., Dsior'a Mari'a Draganu 2 fl., Dionisiu Nerps 1 fl., Parteniu Cosm'a 4 fl., Maioru: Arlow 5 fl., Dr. Hummel 1 fl., Artemiu Siarcadi 3 fl., Teodoru Ciocanu 3 fl., Moise Nesiu 3 fl., Iacobi Bernstein 1 fl., Adolfu Weisglas 1 fl., Ioanu Éder not. 2 fl., Sandru Kristó 1 fl., Sandru Indreiu 1 fl., Ioane Végh 1 fl., N. Györfi not. 1 fl., Isicescu capitani 2 fl., Dudu ved. 1 fl., Popovicu Ioanu 6 fl., Sum'a: 190 fl. Afara de acésta suma incursa la cass'a balului, au mai venit dela: Rdis. D. Teodoru Kóváry 5 fl., Ladislau Szabó, plebanu rom. cath., 1 fl. in arg., Carolu Örley, apotecariu d'in locu, a condonatu d'in conto de 13 fl. 48 cr. — 3 fl. 48 cr. D'in afara au incursu prin Dnulu Avramu Ursuti, preotu gr. or. in Siepreusiu dela Dni'a sa 1 fl., Mari'a Ursuti 1 fl., Ioane Popescu notariu in Apateu 1 fl., Petru Suci, notariu comunalu in Ollaca a trimisu de la sine 5 fl. v. a. Deci laolalta 207 fl. 48 cr. v. a. D'in acésta suma subtragundu-se spesele pentru sala, decoratiune, musica, tiparirea si expedarea bileteloru, lustrarea salei: 94 fl., remane pentru muscu sum'a de 113 fl. 48 cr. v. a. Computulu detaiatu atatu despre spesele balului cátu si despre spesele solvite pentru muscu se potu vedé in museulu fisicu intre orele de prelegerc. Oferte ulterioare se potu transmite séu la Dlu advocatu Ioane Vasii, séu la directiunea gimnasiale, si se voru cuitá cu multiamita, pre calea acestui diurnalu. Publicandu acestu computu, mi-tieniu de santa detorintia a descoperi cea mai sincera multiamita totoruru onoratorulu binefacutori. Ratiuciniulu despre cele procurate pentru muscu, precum si starea detaiatu a acestui-a inca le voi publicá la tempulu séu *). Datu in Beiusiu, 16 Februaru 1870. Teodoru Kosiu m. p., Prof. de fisica si matematica.

*) (Semnele vacelor bune de lapte.) Arare ori se gasescu vacé bune de lapte care sé aiba totu odata si forme graciose, forme care le facu sé fia frumose. Mai adese ori vacese forte bune de lapte sunt uscatieve si paru a fi mai multu séu mai putieuu neproportionate; ele sunt slabe, cu sioldurele esite afara, celu putieuu in tempulu candu dau lapte. Afara de acésta, candu sunt betrane au peptulu angustu si pantecele grosu, corpulu lor pare strinsu, inchingatu pre la midiu-loculu peptului. Grasimea carea, precum se scie, se aduna mai alesu in desiaturile ce se afla in prejma organeloru si in deosebi dupa spate, la siolduri, lipsescu cu totulu la vacese cele bune de lapte. Acésta conformatiune disgraciosa, venita d'in storcirea ce produce facerea laptelui in ugeru, a fostu adese ori confundata cu slabiciunea si luata ca unu semnu ce areta o mare activitate in formarea laptelui; dara angustarea peptului este o urmare a producerei laptelui, nu cauza a lui. Unu gátu subtiere si fixu, unu capu micu, angustu in partea despre corne si destulu de lungu, sunt semnele unei vacé bune de lapte; inse nu sunt semne absolute, fiindu cá s'au vedieutu vacé bune de lapte care au capulu mare si gátulu grosu. Capulu micu si gátulu subtiere se afla la tote rasele cele mai bune de lapte, de acéa unu capu mare nu areta totu-de-un'a, cá ugerulu nu lucreza bine. In vacese cele bune de lapte spat'a pare cá ar' fi radimata de peptu, dara nu lipita de d'insulu. Spinarea, la vacese bune de lapte in locu sé fia drepta, are pre la midiu-loculu ei doue séu trei adancature si cáte o data numai un'a, care se prelungeste pána la sioldurile de d'napoi. Candu sier'a spinarei este aduncita, atunci partea d'napoi a vacéi

*) Celelalte diurnale natiunale sunt rogata sé binevoiesca a primí acestu computu si in pretiutele loru colone.

este mai mare de cátu acea de d'nainte si, prin urmare, organele ce locuescu intr'acésta parte, si chiaru titiele sunt mai voluminose. In vacese cele bune de lapte, partea d'napoi este forte mare, lombesle sunt lungi si largi, sioldurile forte departe unulu de altulu, lasandu intre d'inselu unu locu mare in care sé pota stá titiele voluminose. Pantecele este mare, sielele sunt late; inse muschii ce le acoperu nu sunt in raportu cu d'inselu si vacese paru a fi lalai. Cód'a vaceloru bune de lapte este pána in pamentu de lungu; ea este mai lungu si mai putieuu grosu la radecina de cátu la vacese bune de ingrasiatu. Acestu caracteru, ce se pare a fi neinsemnatu, este o urmare a conformatiunei generale a vaceloru bune de lapte. Cód'a este cu atátu mai lungu, cu cátu regiunea lombara si sacrumu (d'napoi'a vitei) este mai desvalita si se pare a fi rotunda, fiindu cá nu are la radecina ei nici grasime nici muschi grosi.

*) (Gazeta Transilvaniei) publica unu telegramu d'in Sighisior'a, dte 15 maiu, dupa care comun'a Boiu s'a devastatu mai multu de diumatate in urma unei inundatiuni in spaimentatorie provenita d'in una ruptura de nuori viforosa, carea rapí cu sine 80 de case; telegramulu ni mai spune, cá 200 omeni inecati se aflara pána acuma pre campu; chiaru si in Sighisior'a s'au trasu 14 morti d'in und'a apei; se aflara mame inecate stringundu in bratie pre fiii loru. Era „Telegrafulu Romanu“ primi d'in Sighisior'a, cu datulu 14 maiu, urmatori'a scrisore relativa la acésta calamitate in spaimentatorie: „Ieri, dupa media-di, a venit preste noi una fortuna ingrozitoria; unu singuru tunetu durá preste una ora. Cumcá acésta fortuna s'a descarcatu cu mai mare furia pre Ternava la dealu, ni areta intr'unu modu forte tristu obiectele, cari demaneti'a, in 14, Ternava le ducea pre langa Sighisior'a. Se observau plute frante, trupine de arbori, acoperisii si alte párti de case, totu felulu de mobile si, in fine, cadavre de omeni, parte barbati parte femee, si unu copilu in léganu, despre care se dice cá ar' fi datu inca semne de vietia. Preste totu se dice, cá s'ar' fi scosu siese cadavre. Se dice cá comun'a Boiu e tota ruinata, afara de besereca.“ Totu „Telegr. Romanu“ primi d'in Ferihazu, cu datulu 14 maiu, urmatori'e: „Ieri ser'a, intre 7 si 8 ore, se descarcá preste tienutulu acestu a o fortuna cu asié furia, incátu ap'a a rapitu cu sine case intregu, d'impreuna cu locuitori, d'in comunele Siarpatocu si Boiu. Prin o minune mare, scapara cáti-va d'intre acei nefericiti; pre candu mai multe cadavre se aflara asta-di pre tienutulu acestei comune. Marimea nenorocirei inca nu e constatata. Mobile si animale de totu felulu jacu pre tiermurele Ternavei, carea s'a trasu acum éra-si in matca. D'in caus'a tempului nefavorabilu, ce dureza de 14 zile, nu s'au potutu semena decátu forte putiene d'in semanstarele de primavera“, etc. — Nefericitele familie, victime ale calamitatii neprevedute, astepta mangaiare de la caritatea crestinesca.

*) (Analogie matematice in istoria francesa.) Francesii au placere deosebita pentru computári aritmetice, si in tempulu d'in urma cercula de nou una atare computare forte interesanta, carea e reproducu mai in tote dinariile francese. Intervalulu intre Santulu Ludovicu si Ludovicu XVI face 539 ani. Acuma, daca se adauge numerulu acestu-a cu datele, cari caracterizeza unele intemplári principali d'in vietia Stlui Ludovicu, vei dá preste date de intemplári analoge d'in vietia lui Ludovicu XVI. Stulu Ludovicu s'a nascutu la an. 1215; daca se adauge cátra sum'a acésta 539, resulta 1754, anulu in care s'a nascutu Ludovicu XVI. Isabell'a, sor'a Santului Ludovicu s'a nascutu in 1225; adaugundu-se cátra acésta 539, resulta 1764, anulu in care s'a nascutu Elisabet'a, sor'a lui Ludovicu XVI, la ce este de observatu, cá Isabell'a si Elisabet'a sunt nume sinonime, numai cá in limbe deosebite. Mortea lui Ludovicu VIII, a parintelui Santului Ludovicu, a urmatu la an. 1226; adaugundu-se si aci, ca mai susu 539, resulta 1765, anulu in care a moritu daufinulu, parintele lui Ludovicu XVI. Negociatiunile preliminare pentru casatorirea Santului Ludovicu s'au intemplatu la an. 1231; adaugundu-se cátra sum'a acésta 539, urmeza 1770, datulu casatoriei lui Ludovicu XVI. In modulu acestu-a computarea se continua in unu siru lungu de alte intimplaminte, cari au una analogia adeverata séu numai inchipuita.

*) (Pulverea atmosferica si stricatiunea ei.) Pulverea atátu este de comuna si atátu de tare imprasciata in atmosfera, in cátu abie te poti aperá de ea, si este unu ingrediente forte periculosu alu atmosferei, asié in cátu inceputulu totoruru morburiloru, de cari patimescu omenii, animalele si plantele, e a se cercá in pulvere. Chiaru daca aerulu e chemice curatu, necuratiunea lui chemica lu face de multe ori periculosu. De altmintrele-a, intre conditiuni egali, aerulu lipsitu de pulvere este celu mai bunu si accomodatu pentru respirare. Nu folosescu nemica a reinói adese-ori aerulu intr'una chilfa, daca aerulu celu prospectu care strabate in intru, bolbura pre celu de pre cárti si mese, depre tapete si perdele, implendu cu elu atmosfer'a shilf-

ei. Una casa tienuta in curatienia face si aerulu curatu. Plamánele nu potu suferi neci unu aeru, care este amestecat cu materie metalice si vegetabile. Pulverea atmosferica, ce se asiedia in chilie, cari nu sunt locuite de multu, este totu-de-un'a plina de atomi fini microscopici de bureti, cari influentieza in modu forte periculosu a sup'a sanetátii. Chiliele, cari forte lungu tempu n'au fostu curetite séu locuite, trebuescu totu-de-un'a curatite bine si ventilate, innainte de ce aru fi locuite de nou.

Sciri electrice.

Rom'a, 17. maiu. Conciliulu n'a tienutu siedint'e ieri si a-lalta-ieri. S'au trimisu trupe la Viterbo spre a impedeá trecerea insurgentiloru preste Arnetia.

Madridu, 17. maiu. Consiliulu ministerialu decise delaturarea provisoriulu si, in casu candu nu se va poté aflá nice unu rege pentru tronulu Spaniei, sé ofera regentelui atributele regesci.

Zagrabia, 18. maiu. Primariulu orasiului admoni poporatiunea prin placate afsiate, ca in 30. maiu, diu'a mortii banului Jellaciu, sé nu faca vre-o demonstratiune.

Constantinopolea, 18. maiu. Vice-regele Egiptului tramite, preste putiene d'ile, preclironomulu séu la Petrupole cu una missiune insemnata. La Siun'la se voru radica castele mari.

Viena, 19. maiu. Impacarea cu Cehii se nimici definitivu; negociatiunile s'au intreruptu degii.

Florentia, 19. maiu. „Opinione“ anuncia, cá regimulu papalu a asiediatu la granitia unu cordonu de trupe, spre a impedeá trecerea insurgentiloru preste granitia.

Parisiu, 19. maiu. Corpu lu legelativu aprobá, in siedint'a de ieri, raporturile biouriloru despre plebiscitu. Simon facu una interpelatiune relativa la plebiscitu.

Zagrabia, 19. maiu. Una deputatiune constatoria d'in 14 insi, plecá asta-di la Viena, pentru a presintá imperatului una representatiune contra disolverei confinului militariu. Pre man se accepta accurgerea unei multimi insemnate de omeni d'in Sissecu si Carlstadt.

Carloviu, 19. maiu. In conferintia generale de ieri si asta-di s'a desbatutu organizatiunea congresului. S'a acceptatu, in principiu, proiectulu despre doue presidie. Episcopatul protesteza contra sferei de activitate a congresului si a comitetului lui, precum si contra alege rei episcopiloru de cátra congresu; in urma acestei-a s'au constituitu conferintie mai restrinse si, daca se voru poté contielege, luni se va discute acésta cestiune in conferintia generale.

Viena, 19. maiu. Domineca se va tien aici una conferintia mare a partitei germane, la carea voru participá: Rechbauer, Kaiserfeld, Giskra, Srurm, Figuly si alti mai multi.

Leopole, 19. maiu. Diariile polone publice programulu primitu de partia lui Ziemski Kovski, de a lui Smolka si de partia cracovianu. Programulu cestiunatu dá una estensiune mai mare cunoscutei resolutiuni dietali; cere dreptulu legelatiunei in privintia dáriloru directe; unu cursu percentualu la sarcinele comune; sistau pretensiuniloru statului la dessarcinarea pamentulu; strafomarea comitetului tierei in guvern respundietoriu; contrasemnarea totoruru ordinariloru relative la Galitia prin unu ministru propriu; sustinerea impacarei cu Ungaria; spinginea celoru-lalte tiere, cari nu pretindu concessiuni mai mari, in fine libertatea opiniuniloru in privintia constituierei monarciei.

Madridu, 19. maiu. Intr'o conferintia lunga cu membrii maioritátii cortesului, Prim de fasiurá situatiunea relativa la cestiunea de cánd datura si, in fine, areta necesitatea, de a se ofá lui Serrano atributele regesci. Se vorbesce, progresistii voiescu a propune in Cortesu eschiderea de la tronu a ambeloru linie burbonu mai inainte de a incuviintiá atributele regesci favorulu lui Serrano. — Dupa una alta faim Espartero n'a respinsu demnitatea regesca neceditiunatu, ei elu ar' primí-o, daca cortesulu i-o oferí.

Viena, 19. maiu. „Volksfreund“ demitiescu faim'a respandita de „Pesti Napló“ cá, dupa una nota impartesita prin nunciu contelui Ben pap'a nu va confirmá nece-una-data pre eppi Strossmayer ca arci-eppu de Zagrabia.

Proprietariu si editoriu ALESANDRU ROMAN Redactoru respund. interim. IONU POBUTIU